

[Europejskie prawo prywatne in statu nascendi]

FRYDERYK ZOLL

16 Europejski kodeks cywilny – wokół wizji nowego prawa prywatnego dla Europy

W jakim kierunku rozwine się prawo prywatne Europy? Czy europejski kodeks cywilny byłby odpowiednim sposobem uregulowania tego obszaru? Czy istnieją alternatywne rozwiązania, pozwalające na osiągnięcie celów stawianych przed europejską kodyfikacją prawa prywatnego przy użyciu innych środków, być może mniej efektywnych (lub efektownych), ale za to politycznie realistycznych? Pytania te towarzyszą rozważaniom autora nad pożądanym kierunkiem europejskiej regulacji prawa prywatnego.

RAFAŁ MAŃKO

35 Unifikacja europejskiego prawa prywatnego z perspektywy społeczeństwa polskiego – przyczynek do dyskusji

Niezależnie od tego, jak potoczą się losy projektu europejskiego kodeksu cywilnego – czy i kiedy ewentualnie wejdzie on w życie i w jakim zakresie – warto zastanowić się, jakie skutki miałyby unifikacja prawa prywatnego w skali Unii Europejskiej dla społeczeństwa polskiego. Niniejsze opracowanie koncentruje się na potencjalnych zmianach w funkcjonowaniu zawodów prawniczych, przedsiębiorców i konsumentów, jakie może wywołać zastąpienie prawa krajowego (polskiego) prawem jednolitym (europejskim).

PIERRE LEGRAND

85 Diaboliczna idea

Czy propozycja stworzenia europejskiego kodeksu cywilnego powinna być podtrzymywana? Zdaniem autora odpowiedź na to pytanie jest determinowana przez fakt istnienia dwóch tradycji prawniczych – kontynentalnej i anglosaskiej – reprezentowanych we Wspólnocie Europejskiej. Legrand poddaje krytyce ideę europejskiego kodeksu cywilnego, przekonując m.in., że jest ona arogancka, myląca i utopijna, a nadto przeciwstawia się literze i etosowi europejskiego prawa wspólnotowego.

OLE LANDO

131 Kultura a prawo kontraktów

Czy chęć zachowania wartości kulturowych praw krajowych powinna powstrzymać UE przed wprowadzeniem kodeksu albo instrumentu opcjonalnego? Odnosząc się do tej kwestii, autor w pierwszej kolejności wziął pod lupę państwa Wysp Brytyjskich oraz kraje skandynawskie, które nie posiadają regulacji kodeksowych, w celu ustalenia, czy kodeks byłby dla nich nie do przyjęcia. Następnie poddał analizie niektóre przykłady różnorodności w zakresie prawa umów w Europie, w szczególności te wymieniane przez zwolenników różnorodności, aby zbadać, czy występujące różnice stanowią przeszkody nie do pokonania.

REINER SCHULZE

160 Europejskie prawo prywatne oraz istniejące prawo wspólnotowe

W ostatnich dekadach prawo wspólnotowe uległo tak znacznemu rozwojowi, iż możliwe jest wskazanie najważniejszych zasad prawa kontraktów i innych dziedzin prawa na podstawie przepisów regulujących poszczególne zagadnienia oraz obszary. Obecnie prawo wspólnotowe samo w sobie może stanowić pierwotne źródło prac akademickich ukierunkowanych na dalszy rozwój europejskiego prawa prywatnego. Metoda *acquis* oraz studia porównawcze powinny jednak wzajemnie się uzupełniać. Choć zasady istniejącego prawa WE obejmują więcej aspektów z zakresu prawa umów niż można było przypuszczać, z pewnością nie obejmują one wszystkich z nich.

REINHARD ZIMMERMANN

184 Prawo rzymskie a harmonizacja prawa prywatnego w Europie

Od ponad stu lat istnieje w Europie, co do zasady, tyle systemów prawnych, ile państw narodowych. W dużej mierze granice nauki prawa stały się identyczne z granicami politycznymi. Zdaniem Zimmermanna kodyfikacja europejskiego prawa prywatnego wymaga zmiany tej sytuacji i ukształtowania nauki prawnej wspólnej dla Europy. Jak wskazuje autor, wspólna europejska kultura prawna, skupiona wokół doktryny i orzecznictwa, które oparte były na tych samych źródłach, już kiedyś istniała. To „dawne” prawo europejskie znane jest jako rzymsko-kanoniczne *ius commune*.

MARTIJN W. HESSELINK

220 Europejskie prawo umów: kwestia ochrony konsumenta, obywatelstwa czy sprawiedliwości?

Czy ma to znaczenie, że europejskie prawo umów tworzone jest ze względu na ochronę konsumenta, obywatelstwo czy też sprawiedliwość? Albo, patrząc inaczej, czy dla strony zawierającej umowę ma znaczenie, czy jest traktowana jako konsument, jako obywatel czy jako osoba? Niniejszy artykuł broni tezy, że okoliczności te mają znaczenie. W artykule tym przedstawione zostały polityki europejskie w dziedzinie ochrony konsumenta, obywatelstwa europejskiego oraz przestrzeni sprawiedliwości, a także omówiono, do jakiego rodzaju prawa umów każde z takich podejść prowadzi oraz do powstania jakiego rodzaju społeczeństwa się przyczynia.

VINCENZO ZENO-ZENCOVICH, NOAH VARDI

259 Konstytucyjne podstawy europejskiego prawa prywatnego

Dyskusja nad europejskim prawem prywatnym nie może pomijać postępującej konstytucjonalizacji prawa europejskiego. Rozważania autorów koncentrują się wokół dwóch zasadniczych zagadnień. Po pierwsze, zastanawiają się oni nad oddziaływaniem – wynikających z prawa europejskiego (traktaty, Karta Praw Podstawowych) – praw podstawowych na kształt europejskiego prawa prywatnego. Po drugie, autorzy rozważają, w jakim zakresie konstytucjonalizacja prawa europejskiego wpłynie na kompetencję Wspólnoty do harmonizacji prawa prywatnego.

[Dokumenty]

ZESPÓŁ BADAWCZY SPRAWIEDLIWOŚCI SPOŁECZNEJ
W EUROPEJSKIM PRAWIE UMÓW

274 Sprawiedliwość społeczna w europejskim prawie umów: manifest

Autorzy manifestu przekonują, iż unifikacja prawa prywatnego powinna być postrzegana jako element złożonego, politycznego procesu stopniowego rozwoju europejskiego tworu politycznego, u którego podstaw leży wspólny system wartości i który respektuje jednocześnie zróżnicowanie kulturowych tradycji narodowych i regionalnych. Postrzeganie tego procesu jako prostego mechanizmu budowy rynku jest błędem. Dlatego też apelują o zrewidowanie programu stworzenia europejskiego systemu prawa umów, tak by ukierunkowywał on proces polityczny na realizację ideałów sprawiedliwości społecznej.

[Esej o Europie]

MIGUEL POIARES MADURO

317 Europejski konstytucjonalizm oraz trzy modele socjalnej Europy

Artykuł przedstawia trzy modele relacji pomiędzy konstytucjonalizacją projektu integracji europejskiej a wartościami socjalnymi. Ich analiza nawiązuje również do odmiennych koncepcji prawa prywatnego i roli, jaką odgrywa ono w kontekście integracji europejskiej. Artykuł ukazuje także wzajemne powiązanie pomiędzy formami europejskiej konstytucjonalizacji a alternatywnymi modelami socjalnej Europy.

[Recenzje]

MARTA KOŁODZIEJCZYK

344 Aksjologia polityki międzynarodowej Unii Europejskiej

SONIA LUCARELLI, IAN MANNERS, red., *Values and Principles in European Union Foreign Policy*, London-New York: Routledge 2007.

MARCIN WIECZOREK

347 Trudne partnerstwo

ALICJA STĘPIEŃ-KUCZYŃSKA, *Rosja: ku Europie. Z problematyki stosunków rosyjsko-unijnych*, Toruń: Wydawnictwo Adam Marszałek, 2007.

STANISŁAW KONOPACKI

351 Dryfująca Europa

TOMASZ G. GROSSE, *Europa na rozdrożu*, Warszawa: Instytut Spraw Publicznych, 2008.

357 [Noty o autorach]